

SödertäljeOperan som kulturbyggare i den svenska skolan

Genom en föreställning av Trollkarlen från Oz vill SödertäljeOperan ge alla barn och ungdomar i Södertälje med kringliggande kommuner möjlighet att uppleva äkta musikdramatik i form av en operaföreställning med spännande handling och nyskriven och medryckande musik.

Södertälje är en invandrartät stad. Skolorna domineras av mångkulturella klasser med elever från hela världen. Många av eleverna rör sig i sina etniska grupper och har få möjligheter att komma i kontakt med svenskt kulturutbud.

Att sitta i en riktig teatersalong med levande orkester, dirigent och aktörer på scen är en stor upplevelse för många barn. Trollkarlen från Oz riktar sig till barn från 6 år och uppåt och sjungs på svenska. Syftet är att nå ut till en ny och yngre publik.

Kulturpedagogiskt arbete kan vara en nyckel till elevers lärande, särskilt för svaga elever. Undersökningar visar att elever som har nära kontakt med kulturyttringar har bättre resultat i skolan än de elever som står ”utanför”.

Vår förhoppning är att en föreställning av Trollkarlen från Oz ska stimulera och inspirera till en lust- och experimentfylld läroprocess. Svaga elever får här en chans att prova nya vägar i sitt lärande.

Att lära sig att använda sin fantasi och kreativitet, tänka kritiskt och ur olika perspektiv samt lösa problem utvecklar starkt unga människor och ger dem redskap i deras fortsatta läroprocess.

Förhoppningsvis kan skolorna knyta till sig exempelvis kulturskolor, olika föreningar m fl i arbetet med Trollkarlen från Oz.

Här nedan ges förslag hur en dylik operaföreställning kan förberedas/ efterarbetas i skolan ur ett kulturpedagogiskt perspektiv.

De metodiska momenten kan integreras i de flesta skolämnena/ sammanhang.

Målgrupp: Från 6 år och uppåt

*Att undervisa ett barn är inte att fylla ett kärl. Det är att tända en eld.
Michel de Montaigne (1533-92)*

Som underlag för nedanstående pedagogiska förslag ligger boken Trollkarlen från Oz som finns att köpa i billig pocketutgåva (ca 25 kr). Parenteserna hänvisar till boken.

Svenska/Svenska som andra språk

TALA OCH LYSSNA

MÅL

Utveckla sin förmåga att kunna lyssna, berätta, kommunicera, reflektera och diskutera. Respektera och tolerera alla människors sätt att tänka, känna och förstå oavsett vilken kultur man kommer ifrån.

Aktiviteter

Lyssna och diskutera med vuxna och kamrater och genom detta lära sig att förmedla sina egna tankar, reflektioner/erfarenheter och åsikter.

Berätta / redogöra levande och begripligt över handlingen/ händelseförlopp

Återberätta/ beskriva/ gestalta en karaktär/ scen/ kapitel

Fantisera/ dramatisera/ göra rollspel

Ex Den underbara Smaragdstaden,

LÄSA

MÅL

Utveckla sitt intresse för läsning och det skrivna ordet

Läsa med olika syften: för nöje, för att lära, för att finna fakta och reflektera

Aktiviteter

- Läsa högt / tyst
- Förstå handling / återberätta muntligt
- Reflektera och samtala över en sammanhängande och text
- Beskriva personer, deras positiva / negativa egenskaper, miljö, känslor och stämning
- Tolka personernas relationer och attityder till varandra
- Finna vad som är spännande, verklighet, fantasifullt, överdrivet etc.
- Finna hur författaren skapar/ bygger upp spänningen kring olika personer (ex trollkarlen)
- Ge exempel på och beskriva fantasifigurer t ex Lilleputtarna (Lilleputtarna), Kaliderna (Färden till Oz), Kvadlingarna (Kvadlingarnas land).
- Ge exempel på komiska / humoristiska inslag
- Hitta motsatser t ex Det onda (Häxorna Östan och Västan) och Det goda (Dorothy, Häxorna Glinda och Nordan), starka (Dorothy) och svaga (Lejonet)
- Söka fakta om författaren i böcker/ Internet
- Ta reda på bokens / författarens budskap? Påverkan från andra författare?
- Koppla till magi / Science fiction / utomjordiska varelser ex ET, Apornas planet likheter- olikheter?
- Jämföra med andra skönlitterära verk ex Sagan om Ringen, Ronja Rövardotter, litteratur från olika kulturer representerade i klassen osv.
- Läsa om häxor och häxprocesser (medeltiden)
- Lyfta fram de mänskliga dragen hos Lejonet, Fågelskrämman, Plåtman osv

SKRIVA

MÅL

Utveckla sitt intresse för skriftspråk

Aktiviteter

- Göra bild / tankekarta
- Leta upp likheter med sagan ex ord, teman (Fågelskrämman, Porslinslandet)
- Person-, karaktärs- och miljöbeskrivningar
- Analysera en text/ kapitel
- Exempel på frågor med anknytning till boken
Varför tror Du att.....?
Vad tror Du händer om...?
Hur skulle Du göra i NN:s ställe ?
Föreställ Dig att....
Vilken person skulle Du vilja vara? Motivera.
- Ge exempel på uttryck och bildspråk
- Skriva berättelser, lära sig disponera en text
- Skriva en redogörelse / sammanfattning / reflektion
- Lära sig skriva tablåer / manus (Genom skogen)

Musik

MÅL

Att kunna lyssna och inspireras av musikdramatik.

Att bli medveten om att musik är universellt oavsett vilken kultur man tillhör

Att själv vilja börja sjunga, spela något instrument eller teater

Aktiviteter

- Lyssna på musik från olika kulturer, diskutera likheter och skillnader
- Lära sig tolka känslor och karaktärer med hjälp av musik
- Lära sig känna igen musikinstrument från olika kulturer
- Lära sig notvärden och rytmer
- Skapa egna sånger och rörelser till olika enkla musikinstrument.
- Lära sig att dansa, sjunga och dramatisera till musik
- Förstå och kunna följa med i en handling med musik.
- Lyssna på olika fågelkvitter (Genom skogen)
- Lyssna på den klassiska musiken till Trollkarlen från Oz

Bild

MÅL

Att utveckla sin förmåga att skapa bilder till musik

Aktiviteter

- Lära sig att använda olika tekniker och redskap
- Fantisera, måla och illustrera bilder och händelser kring bokens personer,

- karaktärer, drömmar, känslor, miljö etc (Genom landskapet)
- Måla till musik

Media

MÅL

Öka och stärka kommunikationsförmågan

Aktiviteter

- Tolka, reflektera över och kritiskt granska olika bilder och symboler (ex illustrationerna i boken)
- Lära sig använda digitalkamera, smalfilmskamera och videokamera
- Rita- måla bygga bygga upp en scen och uppföra en egen skriven pjäs om någon episod/ händelse i boken ex Smaragdskogen.

SO (Samhällsorienterade ämnen)

HISTORIA, GEOGRAFI, SAMHÄLLSKUNSKAP och RELIGION

MÅL

Känna till Amerika och staten Kansas i ett historiskt och i ett nutida perspektiv
Känna till författaren och hans liv

Aktiviteter

- Läsa om Amerika och Kansas
- Läsa om författaren, hans liv och den miljö han levde i.
- Läsa om slaveri under historiens gång (jämför med kap Lilleputtarna)
- Studera Kansas topografi, klimat, vegetation och näringar
- Läsa om och reflektera över människors levnadsvillkor i Amerika / Kansas
- Lära sig var Amerika och Kansas finns på kartan
- Lära sig karttecken, geografiska begrepp, namnkunskap
- Läsa om vuxna och barn i Amerika 1850- 1950
- Läsa om slaveriet på 1800-talet, rasmotsättningar
- Läsa om de demokratiska principerna nu och då
- Läsa om FNs barnkonventioner
- Söka i uppslagsböcker vad olika fackord betyder
- Ex demokrati, diktatur, opinion, slaveri, globalisering
- Ge exempel på demokratiska inslag i boken

Läromedel som rekommenderas från skolår 4:

Demokratihandboken av Sassa Buregren, Rabén & Sjögren

Engelska

Originalalets titel: The wonderful Wizard of Oz

MÅL

Få intresse för engelsk/ amerikansk litteratur

LÄSA

Utveckla sina kunskaper i det brittisk engelsk / amerikanska språket

Aktiviteter

- Utöka sitt förråd av ord, fraser och uttryck
- Lära sig förstå bokens innehåll vid hög/tystläsning
- Delta i samtal om handlingen, personerna osv i boken
- Läsa boken på engelska
- Lära sig förstå skillnaden mellan brittisk och amerikansk engelska

SKRIVA

Mål

Utveckla sitt intresse för att kunna skriva och skriftligt göra sig förstådd på engelska

Aktiviteter

- Se ovan under Svenska/ Svenska som andra språk

LYSSNA OCH TALA

Mål

Utveckla sin förmåga att kunna tala och göra sig förstådd på engelska.

Aktiviteter

- Delta i samtal, diskussioner
- Genomföra lätta dialoger
- Lära sig berätta/ spela handlingen

Livskunskap

MÅL

Att skaffa sig självkänedom

Att kunna hantera sina känslor

Att kunna identifiera sig med personerna i boken

Aktiviteter

- Lyssnar- samtal- och kontaktövningar
- Övningar som handlar om empati, motivation och social kompetens
- Rollspel

Material som rekommenderas från skolår 4:
Livsviktigt av Birgitta Kimber
Ekelunds Förlag AB

Matematik

MÅL

Att kunna tillämpa de fyra räknesätten utifrån boken

Aktiviteter

- Göra räknesagor
- Genom att bygga ex en scen/ modell:
- Lära sig matematisk problemlösning
- Lära sig olika mått- och mätsystem,
- Träna huvudräkning, överslagsräkning
- Träna att mäta olika vätskor (trolldrycker)

NO (Biologi, Kemi, Fysik och Teknik)

MÅL

Få en förståelse för de naturkrafter jorden och människan utsätts för samt få kunskap om människokroppen

Aktiviteter

- Studera naturkrafter såsom cykloner och åskväder
- Jämföra med nutida händelser Katrina i New Orleans
- Studera hur ballonger, luftballonger fungerar (Ballongen)
- Läsa om ballongfarare
- Lära sig om kroppens delar och funktioner t ex hjärta, hjärna
- Lära sig om plåtens egenskaper t ex Plåtmannen
- Läsa om hundar, lejon, apor, vargar, råttor etc
- Lära sig att trolla
- Studera olika ädelstenar (Smaragdstaden) och deras egenskaper

Förslag på diskussionspunkter att ta upp efter föreställningen

- Hur det känns att sitta i en teatersalong och lyssna på levande musik och teater.
- Hur musiken och handlingen följer varandra
- Vilka musikinstrument som spelar och vad de heter
- Hur olika musikinstrument tolkar handlingen
- Jämföra boken och Södertäljeoperans uppsättning
- Likheter – olikheter?
- Vad är roligt, sorgligt, spännande, hemskt?
- Diskutera de agerandes kläder, mimik, gester, rörelser, känslor etc.
- Vad man lär sig av att gå på teater
- Vilken / vilka karaktärer jag gillar bäst i boken alt. på scenen